

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ «Педагогічний
фаховий коледж Львівського національного університету
імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора Оксана СУРМАЧ

« ___ » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ
для здобувачів фахової передвищої освіти
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта

Львів – 2024

Схвалено цикловою комісією педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін ВСП «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка» (протокол №1 від 30.08.2023 р.)

Схвалено цикловою комісією фахових дисциплін початкової освіти ВСП «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка» (протокол №1 від 31.08.2023 р.)

Укладачі програми:

Михайлишин Романа Іванівна, викладач педагогіки;

Подановська Галина Володимирівна – викладач методики навчання української мови.

Михайлишин Р.І., Подановська Г.В.

Програма кваліфікаційного іспиту для здобувачів фахової передвищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта. Львів: Малий видавничий центр, 2024. 32 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Організація та порядок проведення кваліфікаційного іспиту.....	5
Зміст програми.....	10
Критерії та норми оцінювання.....	24
Література.....	30

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Нові вимоги суспільства, пов'язані зі самореалізацією особистості, обумовлюють необхідність виявлення теоретико-методичних засад формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця, а також створення ефективного діагностичного механізму, який дасть можливість виявити конкретні резерви в його діяльності, перспективи професійного росту, потреби у професійному вдосконаленні.

Система професійно-педагогічних знань, умінь і навичок є важливими компонентами педагогічної освіти.

Професійна діяльність учителя початкової школи посідає особливе місце.

Вагомою складовою у підготовці фахівців початкової ланки є вивчення педагогіки та фахових дисциплін, зокрема, курсів: методики навчання математики, методики навчання української мови, методики навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ», образотворчого мистецтва з методикою навчання, методики трудового навчання з практикумом, музичного виховання з методикою.

Програма побудована з врахуванням основних тем з педагогіки і фахових методик, передбачає визначення рівня засвоєння знань і сформованості практичних умінь та навичок здобувачів освіти.

Обсяг знань та умінь здобувачів освіти з педагогіки і фахових методик не виходять за межі освітньо-професійної програми, робочих навчальних програм, за якими велась підготовка майбутніх фахівців.

Програма кваліфікаційного іспиту ставить за мету спрямувати випускників на узагальнення й приведення в систему одержаних знань. Цьому сприяє поділ навчального матеріалу усіх дисциплін на частини, які становлять питання екзаменаційних білетів.

Програма та порядок проведення кваліфікаційного іспиту визначається Положенням про Екзаменаційну комісію у Відокремленому структурному підрозділі «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка».

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Кваліфікаційний іспит приймається Екзаменаційною комісією, склад якої затверджується наказом директора Коледжу.

До складання іспиту допускаються здобувачі фахової передвищої освіти, які не мають академічної заборгованості.

Іспит проводиться за екзаменаційними білетами, складеними відповідно до робочих навчальних програм, визначених цикловою комісією педагогічно-психологічних і соціальних дисциплін та цикловою комісією фахових дисциплін початкової освіти.

Екзаменаційна комісія працює у формі відкритих засідань.

Тривалість усного кваліфікаційного іспиту не повинна перевищувати 20 хвилин для одного студента.

Виконання всіх екзаменаційних завдань кваліфікаційного іспиту є обов'язковим.

Оцінки (бали) виставляє кожен член комісії. Підсумкова оцінка кваліфікаційного іспиту визначається як середня з позитивних оцінок за кожен вид екзаменаційних завдань.

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених під час складання іспиту приймається більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови екзаменаційної комісії є вирішальним.

Програма кваліфікаційного іспиту включає перелік питань із педагогіки та фахових методик початкової освіти. Кожне питання містить структурні компоненти, що для здобувача освіти є орієнтиром (планом відповіді) на іспиті. Саме такий підхід допоможе випускникові готуватися, поєднуючи теоретичний матеріал з педагогічною практикою.

В одному білеті слід уникати однотипних питань.

Зразок екзаменаційного білета:

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Народна педагогіка та етнопедагогіка. Система педагогічних наук. Завдання педагогіки на сучасному етапі.

2. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Звуковий аналітико-синтетичний метод у сучасній практиці навчання грамоти.

3. Розв'яжіть задачу та вкажіть її вид.

Пасажирський літак за 2 рейси пролетів 3360 км. Перший рейс він пролетів за шосту частину доби, а другий – за 3 год. Яка довжина кожного рейсу, якщо літак увесь час летів з однакової швидкістю?

Екзаменаційний білет кваліфікаційного іспиту складається з *трьох завдань*:

- *у перше завдання* включені теми з педагогіки;
- *друге завдання* - теми з фахових методик;
- *третьє завдання* носить практичний характер і передбачає виявлення вмінь та навичок здобувачів освіти застосовувати набуті знання, вміння в процесі вивчення дисциплін початкового курсу.

У процесі вивчення основних курсів педагогіки та фахових методик здобувачі освіти, майбутні вчителі, повинні **знати**:

- місце та значення педагогіки і фахових методик в системі теоретико-прикладних наук, основні категорії;
- методи науково-педагогічних досліджень;
- принципи організації системи освіти в Україні;
- документи, що регламентують зміст освіти;
- сутність процесів розвитку, формування, виховання, соціалізації особистості та їх взаємозв'язок;
- проблеми та позитивний досвід організації сучасної педагогічної діяльності вчителів початкових класів;
- закономірності та принципи навчання в НУШ;
- методи організації освітнього процесу в школі;

- форми організації освітнього процесу;
- теоретичні основи та завдання навчання фахових методик;
- особливості діяльності учнів в освітньому процесі;
- значення, функції, види та методи контролю знань молодших школярів;
- критерії, норми оцінки навчальних досягнень здобувачів освіти;
- сутність, зміст, процес виховання;
- основні види, функції, особливості педагогічної діяльності вчителя початкових класів.

У результаті вивчення педагогіки та фахових методик студенти повинні **вміти:**

- організовувати освітній процес;
- аналізувати навчально-виховну роботу в школі, класі, позашкільній діяльності згідно з педагогічними закономірностями та принципами;
- організовувати колектив учнів на виконання поставлених завдань;
- стимулювати навчальну діяльність і поведінку учнів;
- вміло використовувати теоретико-методичні знання з фахових методик у практичній діяльності; - аналізувати навчально-педагогічні ситуації, використовувати на практиці досягнення психолого-педагогічних наук, сучасні інноваційні технології;
- організовувати позакласну та позашкільну роботу з учнями.

Набудуть компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність)

ЗК 10. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність)

Спеціальні компетентності:

СК 2. Здатність до планування, моделювання, конструювання, проектування, організації освітнього процесу в початковій школі.

СК 6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими.

СК 7. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК 15. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

СК 18. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів, формувати ціннісне ставлення та розвивати в них критичне мислення.

Результати навчання:

РН 2. Дотримуватися нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

РН 5. Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

РН 15. Розуміти мету, систему цінностей та завдання професійної діяльності вчителя, та усвідомлювати свою роль (місію) як педагога початкової освіти.

РН 16. Вільно володіти державною мовою, організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

РН 18. Збирати, систематизувати і використовувати інформацію, що є важливою для розв'язання проблем і запобігання їм.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ПЕДАГОГІКА

Загальні основи педагогіки

Предмет і завдання педагогіки. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Об'єкт, предмет, функції педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі. Народна педагогіка та етнопедагогіка в структурі педагогічної науки. Педагогічні умовитворчого використання народної педагогіки та етнопедагогіки в практиці сучасної школи.

Методи науково-педагогічних досліджень. Поняття про методи дослідження. Етапи педагогічного дослідження. Класифікація методів педагогічного дослідження, їх характеристика. Організація педагогічного дослідження та вимоги до нього.

Загальні закономірності розвитку особистості. Поняття про розвиток і формування. Фактори формування особистості. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток особистості. Виховання як провідний фактор розвитку та формування особистості. Вікова періодизація у педагогіці. Критерії виділення вікових періодів. Вікова періодизація у працях видатних педагогів.

Педагогічний процес. Суть педагогічного процесу. Рушійні сили педагогічного процесу. Педагогічний процес як система. Закономірності педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу.

Педагог: професійна діяльність і особистість. З історії становлення учительської професії. Сутність педагогічної діяльності, її структура. Функції учителя. Якості вчителя - вихователя. Педагогічні уміння вчителя. Професійна майстерність.

Дидактика

Предмет і завдання дидактики. Сутність і завдання дидактики. Категорії дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками. Основні дидактичні концепції. Актуальні завдання дидактики. Народна дидактика. Дидактика й методика початкового навчання К.Д.Ушинського.

Зміст початкової освіти. Зміст освіти, його структура. Види, рівні освіти. Навчальні плани і програми для початкових класів. Підручники і посібники для початкової школи. Принципи Державного стандарту початкової освіти.

Процес навчання. Сутність навчання, його методологічна основа. Рушійні сили навчального процесу. Функції процесу навчання. Педагогіка партнерства у процесі навчання (Концепція Нової української школи). Структура процесу учіння. Навчання і виховання дітей шестирічного віку за Сухомлинським.

Закони, закономірності та принципи навчання. Закони, закономірності навчання. Правила навчання. Принципи навчання, їх класифікація.

Методи і засоби навчання. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікація методів навчання. Методи критичного мислення у початковій школі. Засоби навчання.

Види навчання. Поняття про види навчання. Класифікація видів навчання. Пояснювально-ілюстративне навчання. Проблемне навчання. Програмоване навчання. Модульне навчання. Сучасні технології навчання.

Форми організації навчального процесу в школі. Форми організації навчання, їх становлення. Функції формнавчання. Нетрадиційні форми навчання в початковій школі. Позаурочні та позашкільні форми навчання, специфіка їх проведення у початкових класах.

Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі. Урок як цілісна система навчання. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка вчителя до уроку. Педагогічний аналіз і самоаналіз уроку. Класно-урочна система Я.А. Коменського.

Аналіз, контроль і оцінка навчальної діяльності учнів. Місце і роль аналізу оцінки знань, умінь та навичок у системі навчального процесу. Основні принципи контролю. Види, форми контролю. Методи контролю. Вимоги до контролю знань, умінь та навичок учнів. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у сучасній школі.

Актуальні питання дидактики. Індивідуалізація і диференціація навчання в школі. Проблема навчання обдарованих дітей. Відставання учнів у навчанні та шляхи їх подолання. Особливості навчання дітей з особливими потребами.

Теорія виховання

Процес виховання. Процес виховання як система, його основні категорії. Мета виховання в сучасній школі. Рушійні сили, фактори виховання. Структура виховного процесу.

Загальні методи і засоби виховання. Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання. Система засобів виховання. Педагогічні умови використання методів виховання.

Закономірності та принципи виховання. Характеристика закономірностей і умов виховання. Принципи виховання. Характеристика принципів виховання. Специфіка принципів виховання.

Виховання особистості в колективі. Колектив, його види. Динаміка розвитку колективу. Фактори розвитку колективу. Шляхи згуртування дитячого колективу. Учитель і дитячий колектив.

Класний керівник. Функції, напрями і форми роботи класного керівника. Педагогіка партнерства у контексті Нової української школи. Виховна робота з педагогічно-занедбанними дітьми.

Місце і роль сім'ї у вихованні. Сім'я як соціальний інститут суспільного розвитку. Функції сім'ї. Вимоги до батьків. Шляхи і засоби підвищення психолого-педагогічної культури батьків. Форми роботи класного керівника з батьками учня.

Основи національного виховання. Сутність і особливості національного виховання. Принципи національного виховання. Основні напрями та шляхи національного виховання. Українська народна педагогіка у системі національного виховання.

Основи школознавства

Система освіти в Україні. Система освіти, її структура. Основні принципи організації освіти. Завдання закладів освіти. Управління системою освіти.

Управління загальноосвітнім навчальним закладом. Школа як педагогічна система й об'єкт управління. Управлінські органи в школі. Принципи керівництва шкільною справою. Планування та облік роботи школи. Внутрішньо-шкільний контроль.

Методична робота в школі. Основні напрями і форми методичної роботи. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних працівників. Вивчення та впровадження перспективного досвіду.

ФАХОВІ МЕТОДИКИ

Методика навчання української мови

Методика навчання грамоти. Короткий огляд історії методів навчання грамоти за мовними одиницями (буква, звук, склад, слово), видами розумової діяльності (аналітичні, аналітико-синтетичні, синтетичні). Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу і звукового синтезу.

Основні періоди й етапи навчання грамоти. Періоди навчання грамоти, завдання кожного з них. Добукварний період навчання грамоти: основні завдання, особливості структури і методики проведення уроків. Структура і методика уроків читання і письма у букварний період. Особливості уроків післябукварного періоду.

Методична система «Щоденні 5». Сучасні методи розвитку мовлення і навчання читанню в початковій школі. Особливості методичної системи «Щоденні 5». Характеристика діяльностей системи: «Письма для себе», «Читання для себе», «Читання для когось», «Роботи зі словами», «Слухання». Впровадження ротаційної моделі «Щоденні 5» під час роботи над текстом у початковій школі.

Методика навчання орфографії. Психологічні основи методики навчання орфографії. Процес формування орфографічних дій і навичок

правопису. Умови формування в учнів орфографічної грамотності. Правила правопису. Робота над їх засвоєнням. Система орфографічних вправ і їх роль у набутті учнями міцних орфографічних навичок. Види правописних вправ: різні види списування, письмо по пам'яті, звуко-буквений аналіз слів, робота з орфографічним словником. Методика проведення орфографічного розбору. Методика роботи над фонетичними написаннями. Засвоєння молодшими школярами морфологічних написань. Особливості засвоєння смислових написань. Запам'ятовування історичних написань. Робота над попередженням орфографічних помилок.

Методика проведення уроків роботи з дитячою книжкою. Робота з дитячою книжкою у структурі читацької діяльності учнів початкової школи. Мета і завдання уроків роботи з дитячою книжкою. Зв'язок літературного читання та роботи з дитячою книжкою. Прийоми розвитку читацьких інтересів. Засоби популяризації книги. Структура і методика уроків роботи з дитячою книжкою. Облік позакласного читання.

Перекази і твори як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення. Перекази в початкових класах. Види переказів, їх значення та дидактичні можливості. Вимоги до текстів переказів. Учнівські твори, їх значення для розвитку мовлення учнів. Види учнівських творів, їхня тематика, вимоги до них. Методика роботи над усним і письмовим твором. Прийоми роботи над мовними помилками. Критерії оцінювання творів і переказів у різних класах.

Методика навчання математики

«Щоденні 3» - технологія розвитку математичних навичок учнів. Особливості використання педагогічної технології «Щоденні 3». Основні принципи моделі «Щоденні 3». Особливості організації щоденної діяльності з математики. Завдання для реалізації педагогічної технології «Щоденні 3» на уроках математики в класі НУШ.

LEGO-технології як засіб формування ключових компетентностей на уроках математики. Мета використання технології. Основні складові LEGO.

Застосування LEGO-технології в реалізації змістових ліній освітньої галузі «Математика».

Методика навчання молодших школярів у дочисловий період. Зміст матеріалу дочислового періоду. Ознайомлення учнів із множиною. Методика навчання виділення предметів, що мають певні властивості. Порівняння предметів за їх взаємним розміщенням, за розміром. Навчання порівнянню груп предметів через складання пар. Методика навчання учнів лічби предметів у дочисловий період. Організація діяльності учнів у дочисловий період. Використання наочних посібників при навчанні математики в дочисловий період. Ігрові вправи на уроках математики в дочисловий період.

Методика навчання нумерації чисел від 1-10 та число 0. Методичні підходи до формування поняття натурального числа і нуля, натуральний ряд чисел. Особливості десяткової позиційної системи числення. Методика вивчення нумерації чисел в концентрі «десяток». Мета та завдання нумерації чисел. Система формування уявлення про числа першого десятка.

Методика навчання учнів алгебраїчного матеріалу в початкових класах. Мета вивчення алгебраїчного матеріалу в початкових класах. Властивості арифметичних дій, що вивчаються в початкових класах. Вивчення числових виразів і правил порядку виконання дій. Аналіз числових рівностей і нерівностей, що вивчаються в початкових класах (порівняння двох чисел, числа і числового виразу, двох числових виразів). Введення буквені символіки зі змінною. Методика вивчення рівнянь.

Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами, їх найпростішими властивостями, позначенням фігур та геометричними побудовами. Система геометричних понять, що вивчаються в школі. Геометричні фігури, їх означення і властивості. Основні геометричні побудови циркулем і лінійкою. Формування уявлень про лінії та відрізки (крива і пряма лінії, ламана лінія; креслення відрізків за масштабом). Розвиток просторових уявлень молодших школярів (орієнтування в напрямках руху і в розміщенні

предметів відносно самого себе, відносно певної особи; порядкове розміщення предметів).

Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Реалізація змісту природничої, соціальної та здоров'язберезувальної, громадянської та історичної освітніх галузей початкової освіти. Реалізація змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової школи. Становлення самостійності учнів, їх соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку як мета соціальної та здоров'язберезувальної освітніх галузей початкової освіти. Освітні, розвивальні та виховні цілі громадянської та історичної освітніх галузей та їх місце в системі формування компетентностей молодших школярів.

Формування установки на здоровий і безпечний спосіб життя під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Холістична модель здоров'я. Поняття здорового способу життя. Принципи формування здорового способу життя дітей. Здоров'язберігаючі технології в школі. Створення організаційно-педагогічних умов, які забезпечують психічне здоров'я та комфорт учнів.

Сучасні методи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Поняття про метод та прийом навчання. Загальна характеристика методів та прийомів навчання. Класифікації методів навчання. Вибір та оптимальні поєднання методів у початковій школі. Словесні методи. Наочні методи навчання, їх характеристика. Практичні методи навчання. Методика використання наочних та практичних методів навчання. Інтерактивне навчання в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Методика формування уявлень, понять про предмети і явища природи. Сприймання, уявлення як складові пізнавальних діяльності людини. Умови формування природничих уявлень. Утворення уявлень шляхом

спостереження. Система природознавчих понять. Умови формування і розвитку природознавчих уявлень та понять.

Групова робота як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Групова робота як ефективна форма навчання учнів. Рекомендації щодо організації групової роботи. Структура групових занять.

Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів (спостереження, досліді, експеримент). Спостереження як метод пізнання навколишнього світу. Досліді та експерименти як прийом пізнання світу молодшими школярами. Особливості та роль екскурсії у пізнанні навколишнього світу.

Оцінювання процесу і результатів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Контроль навчальних досягнень учнів початкової школи, його функції. Види контролю в початковій школі. Рівні навчальних досягнень учнів. Особливості формування оцінювання навчальних досягнень учнів НУШ.

Проектна діяльність та лепбук як новітній спосіб організації навчальної діяльності учнів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Лепбук як сучасний спосіб організації навчальної діяльності. Способи виготовлення лепбуків. Сутність проектної діяльності. Види проектів. Вимоги до навчального проекту. Особливості реалізації проектів.

Образотворче мистецтво з методикою навчання

Підготовка вчителя до уроку. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення уроку образотворчого мистецтва. Особливості підготовки вчителя до уроків образотворчого мистецтва. Попередня та безпосередня підготовка. Дидактичні вимоги до наочного матеріалу. Особливості обладнання кабінету та уроків образотворчого мистецтва. Організація робочого місця учня. Методичні, дидактичні та організаційні вимоги до підготовки та проведення уроків образотворчого мистецтва у початкових класах.

Живопис. Види живопису. Жанри живопису. Твори рекомендовані для сприймання учнями початкової школи. Поняття про живопис. Основні засоби живопису. Поняття про кольористику (основні та похідні кольори, кольоровий спектр, хроматичні та ахроматичні, теплі та холодні кольори). Види та жанри живопису. Послідовність виконання малюнків у різних художніх техніках. Нетрадиційні художні техніки та можливість їх використання у процесі навчання молодших школярів. Вимоги до оформлення інструкційних карток для виконання художньо-творчих робіт на уроках образотворчого мистецтва. Техніка безпеки та методика проведення уроків образотворчого мистецтва в початкових класах.

Методика трудового навчання з практикумом

Урок як основна форма організації трудового навчання в молодшій школі. Особливості і типи уроків трудового навчання. Підготовка та проведення занять трудового навчання. Форми організації праці учнів на уроках трудового навчання (фронтальна, ланкова, індивідуальна, з розподілом праці, поточна), їх характеристики та умови застосування. Аналіз структури комбінованого уроку.

Аплікація як один із видів зображувальної техніки. Особливості виконання аплікацій із природніх матеріалів. Загальні відомості про аплікацію. Види аплікації. Методика навчання учнів виконанню аплікаційних робіт. Природні матеріали у трудовому навчанні. Види природних матеріалів, їх специфічні особливості та властивості. Аплікація з окремих рослинних форм (предметна, сюжетна, орнаментна аплікація). Послідовність дій та безпека праці під час виготовлення виробів із природних матеріалів.

Музичне виховання з методикою

Урок музичного мистецтва в початкових класах загальноосвітньої школи. Актуальність проблеми музично-естетичного виховання школярів на сучасному етапі. Специфіка уроку музичного мистецтва, його структура. Сучасні вимоги до уроку музичного мистецтва в початкових класах.

ПИТАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

1. Питання з педагогіки

1. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток. Народна педагогіка та етнопедагогіка. Система педагогічних наук. Завдання педагогіки на сучасному етапі.
2. Методи науково-педагогічних досліджень. Класифікація методів педагогічного дослідження, їх характеристика. Організація педагогічного дослідження та вимоги до нього.
3. Фактори і умови розвитку особистості. Соціалізація і становлення особистості. Вікова періодизація в педагогіці. Акселерація та ретардація.
4. Педагогічний процес, його суть та рушійні сили. Закономірності та етапи педагогічного процесу. Організація і керівництво педагогічним процесом.
5. Вчитель, його функції і завдання в суспільстві. Вимоги до сучасного вчителя. В.О.Сухомлинський про становлення вчителя-вихователя («Сто порад учителю»).
6. Дидактика як теорія навчання і освіти. Актуальні завдання дидактики. Народна дидактика. Дидактика й методика початкового навчання К.Д.Ушинського.
7. Навчання як складова педагогічного процесу, його структура, функції. Педагогіка партнерствау процесі навчання. Навчання і виховання дітей шестирічного віку за Сухомлинським («Серце віддаю дітям»).
8. Зміст освіти, його структура. Види, рівні освіти. Документи, що визначають зміст освіти, їх характеристика. Принципи Державного стандарту початкової освіти.
9. Закономірності, принципи і правила навчання. Система сучасних дидактичних принципів. Дидактичні принципи К.Д.Ушинського.
10. Види навчання. Класифікація видів навчання, їх характеристика. Інноваційні технології в початковій школі.

11. Урок – основна форма організації навчання в школі. Типи і структура уроків. Вимоги до сучасного уроку. Підготовка учителя до уроку. Класно-урочна система Я.А.Коменського.
12. Методи і засоби навчання, їх класифікація та характеристика. Методи критичного мислення у початковій школі.
13. Позаурочні та позашкільні форми навчання, специфіка їх проведенню у початкових класах.
14. Оцінювання навчальних досягнень учнів. Основні принципи, види, форми контролю. Критерії і вимоги до оцінювання успішності школяра.
15. Актуальні питання дидактики: індивідуалізація і диференціація навчання; навчання обдарованих дітей; попередження та подолання неуспішності.
16. Виховання як складова педагогічного процесу, його основні категорії. Рушійні сили, фактори, етапи процесу виховання.
17. Основні закономірності і принципи виховання, їх характеристика. Принципи національного виховання. Г.Ващенко «Виховний ідеал».
18. Загальні методи і засоби виховання. Класифікація методів виховання. Система засобів виховання.
19. Виховання особистості в колективі. Фактори та стадії розвитку колективу. Шляхи згуртування колективу.
20. Класний керівник. Його роль, місце і значення у формуванні особистості школяра. Педагогіка партнерства у контексті Нової української школи.
21. Місце і роль сім'ї у вихованні. Шляхи та засоби підвищення психолого-педагогічної культури батьків. Форми роботи класного керівника з батьками.
22. Сутність і особливості національного виховання. Шляхи реалізації національного виховання. Українська народна педагогіка у системі національного виховання.
23. Система освіти в Україні, її структура. Основні принципи організації освіти. Завдання закладів освіти. Управління системою освіти.
24. Принципи керівництва шкільною справою. Планування та облік роботи школи. Внутрішньошкільне керівництво і контроль.

25. Основні напрями і форми методичної роботи в школі. Підвищення кваліфікації та атестація педагогічних працівників. Вивчення і впровадження перспективного досвіду.

2. Питання з фахових методик

1. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Звуковий аналітико-синтетичний метод у сучасній практиці навчання грамоти.
2. Основні періоди й етапи навчання грамоти. Коло умінь і навичок, які формуються в молодших школярів у добуквений, буквений та післябуквений періоди.
3. Методична система «Щоденні 5» як компетентнісний підхід до навчання читання та письма у початковій школі.
4. Види орфографічних вправ і методика їх проведення на уроках української мови.
5. Зв'язок літературного читання та роботи з дитячою книжкою. Структура і методика уроків класного читання і роботи з дитячою книжкою. Облік позакласного читання.
6. Робота над переказами і творами в системі розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.
7. «Щоденні 3» - технологія розвитку математичних навичок учнів.
8. LEGO-технології як засіб формування ключових компетентностей на уроках математика.
9. Методика навчання молодших школярів у дочисловий період.
10. Методика навчання нумерації чисел від 1-10 та число 0.
11. Методика навчання алгебраїчного матеріалу в початкових класах.
12. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами, їх найпростішими властивостями, позначенням фігур та геометричними побудовами.
13. Реалізація змісту природничої, соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної освітніх галузей початкової освіти.

- 14.Формування установки на здоровий і безпечний спосіб життя під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- 15.Сучасні методи навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- 16.Методика формування уявлень, понять про предмети і явища природи.
- 17.Групова робота як засіб формування ключових компетентностей молодших школярів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- 18.Методика формування дослідницької діяльності молодших школярів (спостереження, досліді, експеримент).
- 19.Оцінювання процесу і результатів навчання на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- 20.Проектна діяльність та лепбук як новітній спосіб організації навчальної діяльності учнів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
- 21.Підготовка вчителя до уроку. Гігієнічні та естетичні вимоги до проведення уроку образотворчого мистецтва.
- 22.Живопис. Види живопису. Жанри живопису. Твори рекомендовані для сприймання учнями початкової школи.
- 23.Урок як основна форма організації трудового навчання в молодшій школі. Особливості і типи уроків трудового навчання. Аналіз структури комбінованого уроку.
- 24.Аплікація як один з видів зображувальної техніки. Особливості виконання аплікації із природніх матеріалів.
- 25.Урок музичного мистецтва в початкових класах загальноосвітньої школи. Його структура та особливості.

3. Практичні завдання

1. Назвіть способи і прийоми пояснення лексичного значення слів.
2. Сконструйте фрагмент уроку літературного читання (етап первинного синтезу) на тему: «Українські народні казки. «Котик і Півник» (1 клас).
3. Наведіть приклади використання інтерактивних методів навчання на уроках української мови та читання у початкових класах.

4. Розробіть фрагмент уроку (підготовка до сприймання твору) літературного читання на тему: «Оповідання. Ознайомлення з життям і творчістю Василя Сухомлинського. «Глуха дівчинка» (2 клас).
5. Назвіть основні якості, види та форми читання.
6. Розв'яжіть задачу та вкажіть її вид.
Пасажи́рський літак за 2 рейси пролетів 3360 км. Перший рейс він пролетів за шосту частину доби, а другий – за 3 год. Яка довжина кожного рейсу, якщо літак увесь час летів з однаковою швидкістю?
7. Розв'яжіть та поясніть усні способи додавання та віднімання чисел:
 $260 + 350$; $840 - 280$.
8. Розв'яжіть та поясніть методику письмового множення та ділення:
 $2560 * 49$; $2142 : 7$.
9. Як називається таке рівняння виду $72 - 54 : x = 66$. Розкрийте методику його розв'язання.
10. Складіть схему формування природничого поняття.
11. Складіть інструкційну картку опису природного об'єкта (дерева).
12. Складіть хід дослідження для 1-4 класу (тема на вибір).
13. Підготуйте план однієї з програмних екскурсій відповідно до умов вашої місцевості.
14. Складіть програму спостережень для учнів (будь-який клас) за осінніми змінами у природі.
15. Розробіть сценарій бесіди з узагальненням результатів спостережень учнів за змінами у природі протягом тижня.
16. Оберіть тему проєкту і опишіть: підготовчу роботу до проєкту, організацію роботи, етапи, захист проєкту, критерії визначення переможців, роль батьків у проєктній діяльності.
17. Сформулюйте запитання для дискусії для будь-якої теми інтегрованого курсу.
18. Складіть правила роботи в групах.

- 19.Розробіть фрагмент уроку трудового навчання на тему: «Ялинкові прикраси» (клас на вибір).
- 20.Які матеріали слід приготувати для написання писанок? Складіть інструкційну картку.
- 21.Опишіть послідовність та правила виконання стрічкового орнаменту (додайте зразок стрічкового орнаменту на аркуші А-4).
- 22.Розробіть фрагмент уроку образотворчого мистецтва (вступну бесіду) для 3 класу (тема на вибір).
- 23.Розробіть інструкційну карту для виконання малюнка у техніці «графіа» (нетрадиційна техніка малювання на уроках образотворчого мистецтва).
- 24.Скласти вступну бесіду до музичного твору на слухання музики (твір за вибором).
- 25.Скласти фрагмент уроку з теми«Методика ознайомлення з піснею» (етап на вибір).

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Перше завдання – теоретичне з курсу «Педагогіка», максимальна оцінка – 35 балів; *друге завдання* – теоретичне з фахових методик, максимальна оцінка – 35 балів; *третє завдання*– практичне з фахових методик, максимальна оцінка – 30 балів.

В загальній сумі студент на іспиті отримує 100 балів.

До критеріїв оцінювання, що визначають фахову підготовку здобувачів освіти належать:

- особливості засвоєння знань (обсяг, змістовність, правильність, точність, ґрунтовність);
- якість відповіді студента (рівень осмислення, аргументації, аналіз, логічність, послідовність, виразність мовлення);

- структура сформульованої відповіді (самостійність суджень, їх науковість, грамотність, доцільність та прогностична ефективність практичного матеріалу).

Оцінювання теоретичних питань

35-31 балів:

студент виявив всебічні, ґрунтовні, глибокі знання навчально-програмного матеріалу, цитує джерела; свідомо, аргументовано висвітлює питання; правильно використовує наукову і професійну термінологію, логічно, послідовно викладає матеріал; вміє розкрити взаємозв'язок теорії і практики; виразність мовлення, вміння формулювати висновки; демонструє творчі здібності у розумінні і використанні навчального матеріалу.

30-20 балів:

студент виявив ґрунтовні знання навчально-програмного матеріалу; ознайомлений з основною та додатковою навчально-методичною літературою; свідомий, повний, аргументований виклад; основні теоретичні положення ілюструє відповідними прикладами; відповідає правильною літературною мовою, але неповна самостійність в аргументації; незначне порушення послідовності викладу, неточне використання наукових термінів.

19-10 балів:

студент виявив знання основного навчального матеріалу; ознайомлений з основною літературою; відсутні знання першоджерел, матеріалів періодичних проблем; допускає 3-5 незначних помилок; деякі порушення логічності і послідовності викладу, недостатнє розкриття суті понять; труднощі у наведенні прикладів; недостатня виразність мовлення, неконкретність висновків.

9- 0 балів:

студент виявив серйозні прогалини у знаннях навчально-програмного матеріалу; засвоїв менше половини матеріалу; виявляє нерозуміння теоретичних положень та невміння застосовувати їх на практиці; виклад

матеріалу з великими помилками без системи аргументації; відсутність висновків, нерозуміння термінології.

Оцінювання практичних завдань

• *Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».*

30-25 балів:

правильно виконане завдання, відповідь розкрита у повному обсязі з аргументацією власних думок; студент спонтанно і правильно реагує на запитання екзаменатора; здатний теоретично обґрунтувати вибір власних методичних рішень.

24-10 балів:

правильно виконане завдання, але під час відповіді не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; студент адекватно реагує на запитання екзаменатора, однак недостатньо впевнено обґрунтовує вибір власних методичних рішень.

0 – 9 балів:

завдання виконане фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування), допускаючи при цьому суттєві неточності; студент не зовсім адекватно реагує на запитання екзаменатора; відчуває труднощі в обґрунтуванні вибору власних методичних рішень.

• *Методика навчання української мови.*

30- 25 балів:

правильно виконане завдання, вільне володіння теоретичним матеріалом; наведення аргументів на підставі своїх думок.

24-11 балів:

правильно виконане завдання, але з деякими несуттєвими помилками або неточностями.

0-10 балів:

відсутність відповіді або неповна відповідь, невміння зробити узагальнюючі висновки.

• **Методика навчання математики.**

1. Розв'яжіть задачу та вкажіть її вид.

Пасажирський літак за 2 рейси пролетів 3360 км. Перший рейс він пролетів за шосту частину доби, а другий – за 3 год. Яка довжина кожного рейсу, якщо літак увесь час летів з однаковою швидкістю?

Бали	Критерії оцінювання
30	Всі завдання виконані правильно
0- 30	-Скласти коротку умову задачі – 5 б. - Пояснення до дій – 5 б. -Скласти схему до задачі – 5 б. -Розв'язок задачі – 5 б. -Відповідь – 5 б. -Вид – 5 б.

2. Розв'яжіть та поясніть усні способи додавання та віднімання чисел:
 $260 + 350$; $840 - 280$.

Бали	Критерії оцінювання
30	Всі завдання виконані правильно
0-30	-Розв'язано вирази усіма можливими способами усного додавання та віднімання – 20 б. -Пояснення методики усного додавання та віднімання – 10 б.

3. Розв'яжіть та поясніть методику письмового множення та ділення:
 $2560 * 49$; $2142 : 7$.

Бали	Критерії оцінювання
30	Все завдання виконане правильно
0-30	- Розв'язано вирази – 15 б. - Пояснення методики письмового множення і ділення – 15 б.

4. Як називається таке рівняння виду $72 - 54 : x = 66$. Розкрийте методику його розв'язання.

Бали	Критерії оцінювання
30	Всі завдання виконані правильно
0-30	- Розв'язано ускладнене рівняння – 5 б. - Розкрито поетапну методику його розв'язування – 25 б. - Частково розкрито методику його розв'язування – 15 б. - Поверхнево розкрито методику його розв'язування – 5 б.

• **Музичне виховання з методикою**

1. **Вступна бесіда до музичного твору на слухання музики -30 балів:**

- відповідність змісту бесіди змісту і характеру музики – **15 балів;**
- доступність викладу – **7 балів;**
- емоційне забарвлення бесіди – **8 балів.**

2. **Фрагмент уроку з теми «Методика вивчення пісні»-30 балів:**

- вступне слово учителя про пісню - **10 балів;**
- показ пісні / виразне, правильне виконання пісні учителем/ - **13 балів;**
- бесіда за змістом виконаної пісні / визначення характеру, засобів музичної виразності /- **7 балів.**

• **Образотворче мистецтво з методикою навчання, методика трудового навчання з практикумом.**

30 балів:

відповідь на питання повна і правильна; студент вміло оперує поняттями, термінологією образотворчого мистецтва; володіє методикою трудового навчання та образотворчого мистецтва, вдало наводить приклади; мова образна, виразна; вміло підводить підсумок відповіді.

25 балів:

відповідь у цілому правильна, але недостатньо повна; студент розуміє методику навчання; наводить приклади, але не чітко аналізує поняття; мова відповіді образна, виразна.

20 балів:

відповідь у цілому правильна, але не розкриті окремі частини завдання, недостатньо вміло студент розкриває методику навчання; наводяться приклади за допомогою навідних питань; висновки бідні, мова при відповіді недостатньо виразна.

15 балів:

студент у цілому відповів на поставлене завдання, але допустив окремі неточності, помилився у використанні понятійного апарату; не зміг навести

прикладі; показав недостатні знання у методиці трудового навчання та образотворчого мистецтва.

10 балів:

студент у цілому відповів на поставлене завдання, але не зміг переконливо аргументувати свою відповідь; помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання у методиці трудового навчання та образотворчого мистецтва.

0 балів:

студент дає неправильну відповідь на завдання; показує незадовільне знання понятійного апарату; не володіє методикою трудового навчання.

Додаткові питання оцінюються 1-5 балами. В загальній сумі здобувач освіти на іспиті отримує 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
			Екзамен, диференційований залік		Залік
A	відмінно	90-100	відмінно	5	зараховано
B	дуже добре	81-89	добре	4	
C	добре	71-80			
D	задовільно	61-70			
E	достатньо	51-60	задовільно	3	не зараховано
F	незадовільно	21-50	незадовільно	2	
X					
F	незадовільно	0-20	незадовільно	2	не зараховано

ЛІТЕРАТУРА

Педагогіка

1. Кодлюк Я.П. Дидактика початкової школи: практичний курс: навч.-метод. посіб. Тернопіль:Астон, 2013. 160 с.
2. Козловський Ю.М. Педагогіка: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 372 с.
3. Концепція «Нова українська школа». Київ, 2016. 34 с.
4. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: підручник. Київ: Знання, 2008.447 с.
5. Малафаїк І.В. Дидактика новітньої школи: навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 632с.
6. Маценко Л.М. Педагогіка сімейного виховання: підручник. Київ: ЦП «Компринг», 2019. 376 с.
7. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag.reed. N.M.Bibik. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с
8. Пащенко М., Красноштан І. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 228 с.

Фахові методики

1. Вашуленко М.С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
2. Воронцова Т. В. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу:навч.-метод. посіб. Київ: Алатон, 2019. 128 с.
3. Гільберг Т. М., Тарнавська С. С., Павич Н. М.Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2019. 256 с.

4. Гільберг Т., Тарнавська С., Хитра З., Павич Н. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2020. 240 с.
5. Дерябіна С.В., Резніченко Г.В., Шатайло Н.В. Методичні рекомендації щодо викладання предметів освітньої галузі «Мистецтво» у 2021/2022 навчальному році.URL:
https://znayshov.com/FR/9337/metodichni_rekomendacii_schodo_vikladannya_predmetiv_osvithn_oi_galuzi_mistectvo_u_2021_2022_navchal_nomu_roci.pdf
6. Калмикова Л. О. Формування мовленнєвих умінь і навичок у дітей: психологічний та лінгводидактичний аспект: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ : НМЦВО, 2008. 163 с.
7. Кушка Я. Методика музичного виховання дітей: навч.посіб. 1 клас. Вінниця: «Нова книга»,2007. 216 с.
8. Лобчук О.Г. Навчання мовленнєвої діяльності на уроках мови. 1 – 4 класи : навч.-метод. посіб. Київ : Кафедра, 2012. 120 с.
9. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів /За наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2019. 364с.
10. Павич Н. Про викладання трудового навчання, технологій та креслення у 2021-2022 н.р.URL:https://znayshov.com/FR/8942/metod_pracya_2021_2022.pdf
11. Паршук С. М. Образотворче мистецтво з методикою навчання: методичні рекомендації. Миколаїв, 2020. 81 с.
12. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
13. Скворцова С.О., Онопрієнко О.В. Математика: моніторинг навчальних досягнень. Харків : Ранок, 2021. 48 с.
14. Скворцова С.О., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: методика навчання математики у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на

- засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб.
Харків : Ранок, 2020. 320 с.
15. Скворцова С.О., Онопрієнко О.В. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2019. 352 с.
 16. Типові освітні програми. 1-2 класи. Нова українська школа + Закон України «Про Освіту» + Державний стандарт початкової освіти / О.Я. Савченко, Р.Б. Шияна. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 240 с.
 17. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. Тернопіль: «Астон», 2011. 220 с.
 18. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Пч. Тернопіль: навчальна книга– Богдан, 2003. 248 с.
 19. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. І ч. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2003. 272 с.
 20. Шумейко Ю. М. Я досліджую світ: poradnik для вчителя. Київ: Грамота, 2021. 224 с.